Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Cena numeru w Krakowie i na prowincyi [illegible] Mk.

WIADOMOŚCI KRAKOWSKIE

Wspólny organ dzienników krakowskich:
„Czas", „Głos Narodu", Goniec Krak.", „Ilustr. Kuryer Codz.", „N. Reforma", „N. Dziennik" na czas strajku drukarzy krak.
Wydawca i red. odpow.: Michał Konopiński.

Rok II. Kraków, Czwartek 18 stycznia 1923 r. Nr. 13.

PROGRAM
uzdrowienia finansowego Rzplitej.

Warszawa, 16 stycznia.

(PAT). Konferencja w sprawie naprawy skarbu Rzeczypospolitej rozpoczęła się dnia 9 stycznia o godz. 10 rano w Belwederze pod przew. Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

Zagajając obrady konferencji, Pan Prezydent Rzeczypospolitej powiedział:

Pan prezes Rady ministrów zgodnie z mojem życzeniem zaprosił panów dla wzięcia udziału w dzisiejszej konferencji, celem wskazania środków naprawy skarbu Rzeczypospolitej. Ja zaprosiłem panów marszałków Sejmu i Senatu, aby dokładnie byli poinformowani o charakterze i celu konferencji, oraz o zalecanych przez panów środkach. Konferencja taka nie jest przewidziana żadnemi ustawami. Uchwały przez panów powzięte, nie mogą mieć mocy wiążącej ani dla rządu ani dla Sejmu. Charakter konferencji jest ściśle doradczy i jego celem jest wskazanie na podstawie wiedzy i doświadczenia panów, jakie środki należy zastosować w akcji uzdrowienia finansów państwa. Wyniki konferencji będą przekazane panu prezesowi Rady ministrów. Następnie chcę wyjaśnić pobudki, któremi się kierowałem, kiedy dnia 31 grudnia z. r. zwróciłem się do prezesa Rady ministrów o zwołanie konferencji. W Zgromadzeniu Narodowem ślubowałem wszelkie zło i niebezpieczeństwo od państwa czujnie odwracać. Uważam, że zły stan finansów państwa i wynikające stąd niebezpieczeństwo są tak poważne, że powinniśmy, nie czekając na stabilizację stosunków politycznych, zainscenizować wyrażenie zbiorowej opinji panów, jako środka naprawy. W pierwszym rzędzie proszę panów o danie opinji na następujące pytania:

W sprawie budżetu:

1) Czy jest możliwy realny budżet, wyrażony w obecnej marce polskiej.

2) Czy przy obecnym stanie gospodarki kraju można znaleźć pokrycie najniezbędniejszych potrzeb państwa zapomocą podatków.

3) Jaki nadzwyczajny podatek wprowadzić w roku bieżącym na pokrycie niedoboru budżetowego.

4) Czy jest wskazanem wydatki inwestycyjne wyodrębnić w osobnym budżecie.

5) Czy jest możliwe otrzymanie znaczniejszych środków zapomocą pożyczek wewnętrznej i zagranicznej.

6) Jakie z dotychczasowych podatków skasować, jakie zwiększyć, jakie nowe wprowadzić, oraz gdzie stosować progresje.

7) Jakie objekty podatkowe pozostawić całkowicie samorządom, jakie dodatki do jakich podatków wprowadzić dla zasilenia samorządów.

8) Jaka powinna być polityka kredytowa skarbu w stosunku do instytucyj kredytowych, rolnictwa, przemysłu i handlu.

9) Czy technicznie możliwe jest wykonanie budżetu, wyrażonego w czterech tysiącach miljardów marek przy 800 miljardach emisyj.

W sprawie waluty:

1) Czy jest możliwa teraz stabilizacja marki i w jaki sposób to osiągnąć.

2) Czy jest możliwe teraz przejście do stałej jednostki monetarnej: złoty polski.

3) Jaki jest wskazany najlepszy sposób sanacji waluty i jakie przygotowania do tego są niezbędne.

W związku z konferencją otrzymałem około 40 memorjałów, które osobiście przeczytałem i kilka z nich zakwalifikowałem do rozpatrzenia na konferencji łącznie z memorjałami dzisiaj przez panów złożonymi. Przed przystąpieniem do uchwalenia porządku dziennego narad, które, przypuszczam, potrwają jeszcze przynajmniej trzy dni, poproszę obecnych tutaj byłych ministrów i kierowników ministerstwa skarbu, aby kolejno w porządku następstwa na urzędzie wypowiadali swój ogólny pogląd na stan finansów państwa w związku z okresem swego urzędowania.

Po tej ogólnej samokrytyce przystąpimy do odczytania memorjałów panów Pilińskiego, Englicha, Karpińskiego, Grabskiego, Steczkowskiego oraz wiceministra Markowskiego i dyrektora departamentu budżetowego Zaczka.

Wynik narad ujęty w formę tez z podziałem na jednomyślne i vota separata, będą jak powiedziałem, przekazane prezesowi Rady ministrów. Do tego czasu żadne sprawozdania, dotyczące meritum obrad, nie będą ogłoszone.

Proszę panów nie o szczegółową krytykę któregokolwiek z przedłożonych tutaj projektów, ale o wyrażenie pozytywnych postulatów, o wytknięcie zasadniczych linij wytycznych dla akcji uzdrowienia finansów państwa.

Po przemówieniu Pana Prezydenta Rzeczypospolitej przystąpiono zaraz do ogólnej dyskusji, a następnie odczytano memorjały.

Celem usystematyzowania, oraz uzupełnienia pytań postawionych na wstępie, Pan Prezydent powołał Komisję z pp. Grabskiego, Jastrzębskiego, Michalskiego i Steczkowskiego. Komisja ta 10 stycznia rano ustaliła nast. porządek szczegółowej dyskusji dla pytań:

Rozdział I. Ogólne.

I. Analiza przyczyn obecnej sytuacji finansowej.

a) niedobory budżetowe.

b) brak równowagi życia gospodarczego.

II. Przyczyny niedoboru budżetowego:

a) wydatków,

b) dochodów,

ad a): 1. Czy koniecznem jest dla zrównoważenia budżetu zrezygnowanie z niektórych dotychczas przez państwo prowadzonych agend gospodarczych, administracyjnych i jakich,

2. jakie oszczędności dadzą się wprowadzić w tych agendach, które w zakresie działania państwa zostać muszą.

ad b): 1. Czy jest możliwe oprzeć równowagę budżetową jedynie na rozwinięciu i podniesieniu wydajności z danin publicznych,

2. czy jest możliwe podniesienie wydajności podatków bezpośrednich i pośrednich do normy przedwojennej,

3. jakie z dotychczasowych podatków skonsolidować, jakie zwiększyć, jakie na nowo wprowadzić (kwestja progresji).

Rozdział II. Budżet.

I. Czy bez stabilizacji środka płatniczego możliwy jest realny budżet,

II. czy technicznie możliwe jest wykonanie budżetu wyrażonego w czterech tysiącach miljardów marek przy 800 miljardach emisyj,

III. czy jest wskazanem wydatki inwestycyjne wyodrębnić finansowo w budżecie,

IV. czy jest możliwe otrzymanie znaczniejszych środków zapomocą pożyczek wewnętrznych i zagranicznych,

V. czy jest wskazanem na pokrycie niedoboru budżetowego roku bieżącego wprowadzić nadzwyczajne daniny, ewentualnie na jakich podstawach.

Rozdział III. Samorząd.

Na jakich zasadach oprzeć skarbowość samorządów w stosunku do systemu podatkowego państwa.

Rozdział IV. Gospodarstwo.

I. Jakie obecnie obowiązujące a szkodliwe dla rozwoju i wytwórczości przepisy powinny być zniesione, względnie zmodyfikowane.

II. Jaka powinna być polityka wywozowa i importowa państwa dla pogodzenia interesu gospodarstwa społecznego i interesu skarbu.

III. Czy bezpośrednia kredytowa akcja państwa dla wytwórczości krajowej w dzisiejszych warunkach powinna być kontynuowana i na jakich podstawach.

Rozdział V. Waluta.

I. Czy jest możliwa teraz stabilizacja marki i w jaki sposób to osiągnąć.

II. Czy jest możliwe teraz przejść do stałej jednostki monetarnej „złoty polski".

III. Jaki jest wskazany najlepszy sposób sanacji waluty i jakie przygotowania do tego są niezbędne.

Rozdział VI. Gwarancje polityczne.

I. Jakie polityczne gwarancje są konieczne dla umożliwienia przeprowadzenia sanacji skarbu państwa.

Po przeprowadzeniu w ciągu 5 dni wyczerpującej dyskusji nad powyższymi punktami w plenum konferencji, byli ministrowie i kierownicy Ministerstwa skarbu dnia 14 b. m. ustalili w ostatecznej redakcji następujące **TEZY**, będące odpowiedzią na postawione pytania. Z wyjątkiem oznaczonych poniżej, jako vota separata, wszystkie tezy były uchwalone jednomyślnie, a mianowicie:

Rozdział A. Budżet.

I. Dla zrównoważenia budżetu państwowego, konieczne jest przedewszystkiem uzyskanie z przedsiębiorstw państwowych możliwie jak najkorzystniejszych wyników finansowych, a to drogą:

a) utworzenia z nich samoistnych jednostek gospodarczych, mających własną osobowość prawną i prowadzonych na zasadach przedsiębiorstw prywatnych.

b). Wydzierżawienie, ewentualna sprzedaż.

II. Koniecznem jest znaleźć ograniczenie do niezbędnego minimum administracyjnych agend państwowych i możliwie daleko idące stopniowe przekazywanie ich samorządom. Tutaj należy zwłaszcza szkolnictwo powszechne, szpitalnictwo, opieka społeczna, pośrednictwo pracy i administracja drogowa.

Warunkami, od których zależy urzeczywistnienie powyższej zasady są:

a). Uchwalenie ustawy o samorządzie gminnym wiejskim i miejskim, powiatowym i wojewódzkim.

b). Ustawowe rozgraniczenie dochodów podatkowych, między państwem i samorządami.

III. Nadto koniecznem jest:

1). Redukcja władz i urzędów (między innymi zniesienie Ministerstwa zdrowia publicznego i robót publicznych, przekazanie ich agend innym ministerjom, oraz połączenie poszczególnych Ministerstw i urzędów).

2). Zcentralizowanie władz administracyjnych pierwszej i drugiej instancji w starostwach i województwach (art. 66 konstytucji).

3). Znaczna redukcja ilości funkcjonarjuszy państwowych.

IV. Ponieważ dotychczasowa akcja oszczędnościowa nie wydała oczekiwanych rezultatów, należy dla skuteczniejszego przeprowadzenia tej akcji powołać przy prezesie Rady ministrów, jednoosobowy organ z daleko idącemi uprawnieniami.

Vota separata: trzy głosy oświadczyły się za dodaniem słów „mający moc natychmiastowej egzekutywy wydanych zarządzeń".

V. Celem zmniejszenia wydatków w okresie sanacyjnym, należy zaniechać wszelkich nowych inwestycyj.

VI. Ponieważ znacznie więcej niż połowa przewidywanych w planie finansowym na rok 1923 wydatków państwowych przypada na wojsko i kolej, koniecznem jest:

a) bardzo znaczne zredukowanie wydatków wojskowych.

b) wyodrębnienia już obecnie budżetu kolejowego z ogólnego budżetu państwowego, w konsekwencji przeprowadzenia zasady wyrażonej od 1 a) i powierzenie prowadzenia kolei jako przedsiębiorstwa wybitnemu fachowcowi, posiadającemu kwalifikacje handlowe.

Vota separata: jeden głos wypowiedział się za skreśleniem ustępu rozpoczynającego się od słów: „i powierzenie" itd. aż do końca.

VII. Celem zwiększenia dochodów państwowych należy utrzymywać państwowy monopol tytoniowy a zarazem celem administracyjnego i finansowego odciążenia państwa, monopol ten wydzierżawić.

VIII. W granicach obecnych wydatków budżetowych niemożliwem jest osiągnięcie równowagi budżetowej, jedynie drogą rozwinięcia i podniesienia daniny publicznej, dopóki nie będą osiągnięto poważne dochody skarbu państwa z innych źródeł.

IX. Podniesienie wydatności danin publicznych do skali przedwojennej jest możliwe, wymaga jednakże takiego wymiaru i sposobu poboru, któryby podnosił stawki automatycznie proporcjonalnie do spadku siły nabywczej marki, aż do czasu jej stabilizacji.

X. Uznając opracowane w ostatnim czasie przez ministerstwo skarbu projekty podatkowe (podatek gruntowy, budynkowy, przemysłowy i dochodowy) za celowe i zmierzające do poważnego podniesienia podatków bezpośrednich, należy celem dalszego zwiększenia dochodów państwowych

a) wprowadzić monopol spirytusowy i powierzyć jego wykonywanie odrębnym organom;

b) podnieść agio celne do poziomu siły nabywczej marki polskiej, przy równoczesnem usiłowaniu rewizji taryfy celnej ze współudziałem utworzyć się mającej rady celowej przy ministerstwie skarbu.

c) ulepszyć sprawność władz skarbowych, znacznie podnieść poziom służby akcyzowej oraz ścisłość strzeżenia granicy;

d) przyspieszyć wydanie uproszczonych przepisów o opłatach skarbowych.

XI. Zasada progresji powinna być stosowana tylko przy podatku dochodowym i majątkowym.

XII. Zestawienie budżetu w marce niestabilizowanej jest możliwe tylko w sposób przybliżony przy daniu rządowi upoważnienia do przeprowadzenia z nim zmian, wynikających ze zmiany siły nabywczej marki.

XIII. Wykonanie zestawianego w ministerstwie skarbu na rok 1923 projektu budżetu bez (druk sejmowy 2465).
dalszej emisji jest niemożliwe.

XIV. Wyodrębnienie wydatków inwestycyjnych w każdorocznym budżecie i zamknięciu rachunków jest koniecznem.

XV. Uzyskanie państwowej pożyczki wewnętrznej i zagranicznej jest bardzo utrudnione, jak długo sprawa sanacji skarbu nie wejdzie na drogę urzeczywistnienia.

XVI. Pobieranie pewnych zwiększonych danin publicznych ponad normy przedwojenne, jest w warunkach obecnych skarbu państwa zasadniczo możliwem i wskazanem w ciągu dłuższego okresu czasu dla poważnego przyczynienia się do zrównoważenia budżetu państwowego.

Vota separata: trzy głosy proponują tekst: wskazanem jest wprowadzenie jednorazowego świadczenia (danina) na cele sanacji skarbu, o ile te świadczenia będą zdolne albo same albo łącznie z innymi środkami zapewnić stabilizację marki.

Rozdział B. **Skarbowość samorządów.**

Skarbowość samorządów należy tak urządzić, aby niedobory, powstałe z niewystarczalności własnych źródeł dochodowych (własny majątek, własne przedsiębiorstwa, opłaty za świadczenia itd.) pokrywane były dodatkami do podatków państwowych. Praktyki pokrywania niedoboru subsydjami ze skarbu państwa należy, stanowczo zaniechać.

Rozdział C. **Gospodarstwa.**

I. Celem uniknięcia przeszkód w rozwoju wytwórczości krajowej, koniecznem jest:

a) dostosować ustawę z 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu do uchwał konferencji waszyngtońskiej.

b) Zmniejszyć ilość dni świątecznych zgodnie z projektem ustawy z dnia 14 lutego 1921 r. (druk sejmowy 2465).

c) zniesienie karalności w przypadkach dobrowolnej pracy trwającej do dwóch godzin dziennie ponad normę ustawową.

Vota separata: Dwa głosy proponują niezamieszczanie tego punktu.

d) Dostosować ustawę o ochronie lokatorów do dzisiejszych stosunków, tak, aby nie niszczyła ona całkowitej dochodowości nieruchomości miejskich, będących źródłem bogactwa krajowego i dochodów skarbowych. Należy przy nowelizowaniu tej ustawy uwzględnić tylko lokatorów ekonomicznie najsłabszych.

e) Zabezpieczyć także wykonanie ustawy o reformie rolnej i o osadnictwie wojskowem, aby państwu zapewnione były ekwiwalenty pieniężne za sprzedanie mienia państwowego i aby państwo zwolnione było od ciężaru finansowania reformy rolnej i osadnictwa do czasu osiągnięcia trwałej równowagi budżetowej.

II. Ograniczenie importu należy regulować drogą ceł, wywóz zaś drogą opłat wywozowych, jak i drogą zakazu wywozu.

Vota separata: Trzy głosy proponują dodać: Wywóz artykułów spożywczych pierwszej potrzeby może być dozwolony tylko w razie i w granicach stwierdzenia ich nadmiaru i ma być kontrolowany przez lotne komisje. Wszelkie przekroczenia w tym względzie mają podlegać sądom doraźnym.

III. Akcja kredytowania budżetu państwowego winna być zaniechana.

D) Waluta.

I. Stabilizacja marki jest możliwą dopiero po uzyskaniu równowagi wydatków i dochodów i zaprzestania drukowania pieniądza papierowego.

Vota separata: Dwa głosy proponują: Gwarancją stabilizacji marki jest zaprzestanie dalszej emisji banknotów.

II. Przejście do waluty opartej na kruszcu jest dzisiaj przedwczesnem.

III. Sposób sanacji waluty polega na zmniejszeniu wydatków państwowych i powiększeniu wydajności źródeł dochodów skarbu, przy równoczesnem zwiększeniu wytwórczości i zachowaniu umiarkowania w spożyciu. Przyspieszy akcję sanacji waluty zwiększony wysiłek społeczeństwa w zakresie danin publicznych łącznie z możnością realizacji większych obiektów państwowych i zaciągnięciu pożyczki zagranicznej. Równocześnie z podjęciem akcji sanacji na podstawie programu ustawodawczo zatwierdzonego należy wdrożyć prace przygotowawcze, zmierzające do założenia w formie spółki banku biletowego, opartego na kruszcu i obcych walutach wniesionych częściowo przez państwo, a częściowo przez prywatne kapitały krajowe i [illegible]

Vota separata: Zamiast I. ustępu dwa głosy proponują: Należy wysiłkiem społeczeństwa w połączeniu z innemi źródłami (realizacja majątku państwowego, pożyczki zagraniczne względnie wewnętrzne), zebrać środki pieniężne umożliwiające wprowadzenie i wykonanie planu skarbowego celem zrównoważenia budżetu bez potrzeby uciekania się przez czas akcji sanacyjnej do pożyczki w P. K. K. P.

E) Gwarancje polityczne:

Celem zapewnienia jak najrychlejszego i najskuteczniejszego przeprowadzenia planu sanacji skarbu, należy przedłożyć władzy ustawodawczej projekt ustawy ramowej, zawierającej wytyczne zasady projektowanej sanacji. Projekty ustaw szczegółowo przez rząd wypracowane będą, przedstawione do uchwały radzie naprawy skarbu Rzeczypospolitej. Rada składać się będzie z członków wybranych z grona ludzi fachowych przez Sejm i Senat, oraz osób mianowanych. Skład rady powinien być bardzo nieliczny. Na zakończenie p. Michalski wyraził w imieniu wszystkich członków konferencji gorące podziękowanie p. Prezydentowi Rzeczypospolitej, zarówno za inicjatywę w zwołaniu konferencji, jak i za nadanie kierunku jej pracom, które doprowadziły do tak pozytywnych rezultatów. W odpowiedzi p. Prezydent Rzeczypospolitej wyraził najwyższe uznanie b. ministrom i kierownikom ministerstwa skarbu, za wykonaną przez nich w ciągu 6 dni pracę, oraz stwierdził, że ich objektywizm, niezwykła harmonja w wyrażeniu opinji i głębokie ujęcie sprawy przeszły jego najśmielsze oczekiwania. Zamykając obrady p. Prezydent wyraził nadzieję, że wyrażone przez konferencję tezy staną się podstawą programu trwałej naprawy skarbu Rzeczypospolitej.

Dalsza okupacya Zagłębia Ruhr.

Essen. (PAT). W ciągu dnia 15 bm. nadeszły silne oddziały wojskowe. Do miejscowości Stolle oraz Werden przybyły nowe oddziały wojskowe, które będą kontynuowały marsz. Dowódca 47 dywizyi piechoty rozesłał do oddziałów policji rozkaz, w którym żądał, aby bezzwłocznie **usunięto plakaty zawierające uchwały komunistów francuskich i zwracające się przeciwko okupacyi obszaru Ruhry.** — Z powodu zniszczenia 2 francuskich plakatów z zarządzeniami władz okupacyjnych, dowódca nakazał, aby plakaty te natychmiast z powrotem rozlepiono oraz aby wszędzie tam, gdzie plakaty zostały zniszczone, postawiono niemieckie posterunki policyjne na całą dobę. Równocześnie w razie powtórzenia się podobnych wypadków, **dowódca grozi ostremi zarządzeniami i ukaraniem policyi niemieckiej.**

Obsadzenie Bochumu.

Essen. 15 go stycznia. (PAT). **Wojska francuskie obsadziły Bochum. Dworzec obsadzony został przez kolejarzy francuskich,** a w chwilę potem przybyły dalsze oddziały wojskowe. **Ratusz, pocztę i telegraf obsadzono natychmiast.**

Odbieranie broni.

Essen. (PAT). Rozporządzenie generała Segur, wedle którego wszelka broń i amunicya, znajdująca się w posiadaniu ludności, winna być oddana władzom okupacyjnym, zostało uzupełnione w ten sposób, **że gminy sporządzić muszą do dnia 19 lutego do godziny 5 popołudniu w języku francuskim dokładny wykaz posiadanej broni.**

Rekwizycya węgla.

Paryż. (PAT). Havas. „Temps" pisze: Jeżeli przemysłowcy z Essen nie zmienią swego stanowiska, **zarządzi się rekwizycye, celem otrzymania potrzebnej ilości węgla.**

Marsz na Dortmund.

Düsseldorf. (PAT). Havas. Ponieważ przemysłowcy obszaru Ruhry ze względu na zakaz ze strony rządu niemieckiego ociągają się z kontynuowaniem rokowań, **zarządzono dalszą okupacyę w kierunku Dortmundu.**

Wycofanie wojsk amerykańskich z Nadrenii.

A. W. donosi z Paryża 15 bm.:

Sekretaryat stanu do spraw wojskowych zarządził rozpoczęcie ewakuacyi wojsk amerykańskich z Nadrenii na dzień 18 stycznia.

Informacya niemiecka o pokojowem usposobieniu Polski.

„Frankfurter Zeitung" w uwagach swego warszawskiego korespondenta pod tytułem „Polska neutralna", pisze między innemi:

Z kół dobrze poinformowanych dowiadujemy się, że wszystkie pogłoski o zamierzonych **represaliach Polski wobec Niemiec,** są z gruntu **fałszywe.** Takie pogłoski roz szerzane w ostatnich czasach naprzykład: zamknięcie północnego korytarza, **dalsze obsadzenie Górnego Śląska przez Polskę,** i inne. Tymczasem Polska **nie życzy sobie nowych konfliktów** i stara się wszelkiemi siłami o zachowanie pokoju na wschodzie, by mogła wszystkie siły poświęcić swojej ewolucyi wewnętrznej. Polska **nie pragnie zdobyczy terytoryalnych,** mimo że wielu Polaków pozostało poza jej granicami, ma bowiem **liczne żywioły obce wewnątrz kraju,** tak że obie te okoliczności wyrównują się. Noty Poincarego, rząd polski dotychczas nie otrzymał, a także prywatna inicyatywa w tym kierunku wydaje się w obecnych warunkach wykluczoną.

Ameryka wobec akcyi francuskiej.

Londyńskie Biuro Reutera donosi z Waszyngtonu:

Z departamentu państwowego zapewniają, że projekt sekretarza państwa Hughesa, zmierzający do oddania do rozstrzygnięcia **problemu reparacyjnego międzynarodowym fachowcom finansowym,** jest nadal **aktualny.** Koła amerykańskie są zdania, że obecnie teorya francuska w tym kierunku **została wystawiona na próbę.** Gdy teorya ta okaże się możliwą do przeprowadzenia, rząd amerykański wyrzeknie się inicyatywy. Gdy jednak zawiedzie w praktyce, **rząd amerykański zamierza uczynić projekt Hughesa przedmiotem nowej konferencyi,** a wtedy ujmie inicyatywę w swe ręce.

...żyć jedną osadę wzorową, która przypuszczalnie mogłaby się mieścić w okolicy Świętochłowic, a więc w centrum, skąd robotnicy mogliby się łatwo rozjeżdżać po województwie koleją lub tramwajami.

Nota polska w sprawie Kłajpedy.

Paryż (PAT). Tekst noty złożonej przez posła polskiego **Zamojskiego** w dniu 13 bm. na ręce przewodniczącego rady ambasadorów jest następujący; Terytoryum Kłajpedy, oddane przez traktat wersalski pod władzę i suwerenność głównych mocarstw sprzymierzonych, napadnięte zostało przez uzbrojone bandy, które przyszły z Litwy. Fakt ten jest nietylko pogwałceniem traktatu wersalskiego, ale zamachem na powagę i autorytet mocarstw sprzymierzonych. **Narusza on jednocześnie żywotne interesy Polski, uznane w pełni przez Konferencyę ambasadorów.** Ze względu na powyższe, rząd polski uważa za swe prawo i obowiązek złożyć przeciwko wymienionemu faktowi **kategoryczny i formalny protest.** Rząd polski nie wątpi ani na chwilę, że zdecydowane stanowisko rządów sprzymierzonych i właściwe środki, które rządy te zamierzają zastosować, **przyniosą w rezultacie szybkie przywrócenie panowania ich woli i traktatów,** będących jedyną podstawą praworządności i pokoju. **W tem przeświadczeniu rząd polski uważa za swój obowiązek ograniczyć się do złożenia w ręce Konferencyi ambasadorów niniejszego protestu, nie chcąc na razie przewidywać konsekwencyj faktów, których nie mógłby uznać.**

Odpowiedź Litwy na notę koalicyi.

Ryga. (PAT). Litewska urzędowa agencya telegraficzna donosi z Kowna: W odpowiedzi na notę protestującą Francyi i Anglii w związku z wydarzeniami w okręgu Kłajpedy, rząd litewski oświadczył, że **zupełnie rozumie wystąpienie kłajpedzkich patryotów, ponieważ stan rzeczy w Kłajpedzie stał się nie do zniesienia.**

Pogróżki litewskie.

Ryga. (PAT). Donoszą z Kowna: Litewski prezydent ministrów w rozmowie z dziennikarzami wyraził zdanie, że **Litwa nie może pozostać w roli biernego świadka, jeżeli przeciwko Litwinom w Kłajpedzie zastosowane będą represye wojskowe.**

Zdobycz Litwinów.

Tylża. (PAT). Powstańcy litewscy w Kłajpedzie ogłosili, że Litwa **znajduje się w posiadaniu miasta.** Litwini zdobyli trzy miotacze min i karabin maszynowy. Siedmiu Francuzów i 15 policyantów z Kłajpedy zostało wziętych do niewoli.

Oświadczenie partyzantów.

Kłajpeda (PAT). Havas. Komendant oddziału powstańców wystosował do wysokiego komisarza pismo zapewniające, **że walka jest wyłącznie przeciw niemieckiemu dyrektoryatowi krajowemu, który nie może być utrzymany.** Wojska francuskie zostały wezwane do wycofania się i do uchylenia się od walki.

Z Sejmu śląskiego.

Katowice, 16 stycznia.

Dwudzieste piąte posiedzenie Sejmu śląskiego w dniu 15 bm. otworzył marszałek **Wolny.** Przed przystąpieniem do obrad marszałek zakomunikował, iż w ubiegłym roku odbyło się 21 posiedzeń plenarnych i 128 posiedzeń komisyj. Przystąpiono do drugiego czytania ustawy **o podatku dochodowym. Ustawę tę przyjęło w drugiem czytaniu. Ustawę o sprawie mieszkaniowej przyjęto w 3ciem czytaniu.** Następnie obradowano nad wnioskiem nagłym komisyi szkolnej w sprawie **zreorganizowania kursów w Bielsku, który to wniosek przyjęto.** Następne posiedzenie odbędzie się 16 b. m. o godz. 3. popołudniu. Na porządku dziennym znajduje się ustawa o ograniczeniu sprzedaży napojów alkoholowych na Górnym Śląsku.

Katastrofalny brak mieszkań w wojew. katowickiem.

Przedstawiciel Agencyi Wschodniej uzyskał od p. naczelnika Wydziału opieki społecznej przy województwie wydziale pracy i opieki społecznej w Katowicach następujące szczegóły o sytuacyi mieszkaniowej w tem województwie, tudzież o ingerencyi w tej sprawie Oddziału Opieki.

Kwestya mieszkaniowa jest tak samo opłakana w województwie śląskiem, jak wszędzie w Polsce. Za czasów okupacyi komisya międzysojusznicza i plebiscytowa nie uczyniły nic, celem powiększenia liczby mieszkań. W okresie tym budował mieszkania tylko wielki przemysł dla swoich robotników. Obecnie brak w województwie **mniej więcej 21.000 mieszkań.** Wskutek zaś niemożności remontowania domów przynajmniej przez 10 lat, po większy się liczba zrujnowanych mieszkań do 30.000. Położenie to wymaga szybkiej akcyi budowlanej. Przykład można zaczerpnąć z niemieckiego ustawodawstwa, gdzie istnieje prawo, którego mocą przemysł wielki płaci specyalny podatek na cele budowlane dla zapobieżenia nędzy mieszkaniowej. Budowę prowadzą towarzystwa budowlane, subwencyonowane przez kasy, zasilane ze wspomnianego komitetu.

Zachodzi pytanie, jakie fundusze będą potrzebne dla ziagodzenia nędzy mieszkaniowej w województwie śląskiem? Biorąc pod uwagę ewentualnie tylko 2.000 mieszkań, każde po 2 izby z jedną kuchnią, można obliczyć, że koszta budowy wyniosą 100 milionów marek złotych (5.000 m. zł. za jedno mieszkanie, czyli podług kursu dzisiejszego razem 120 miliardów papierowych marek niemieckich). Wydział pracy i opieki społecznej zwróci się w najbliższym czasie do Sejmu śląskiego z projektem ustawy o podatku budowlanym, który będą obowiązane płacić przedsiębiorstwa przemysłowe. Ponadto Wydział ma zamiar zało-

Francya przeciw komunizmowi.

Kraków, 17 stycznia.

Na początku ubiegłego tygodnia dokonano w Paryżu, jak doniosły depesze, **aresztowania pewnej liczby wybitnych agitatorów komunistycznych.** Aresztowania te zostają w związku z zamierzonemi przez francuską partyę komunistyczną manifestacyami, z okazyi zastosowania sankcyi wobec Niemiec. Sprawą tą zajmuje się półurzędowy „Temps" w artykule p. t. „Le menace communiste", gdzie, między innemi, czytamy, że „dokonane aresztowania nie powinny nikogo dziwić, po tem, co stwierdzono ostatnimi dniami, odnośnie do zamierzeń przywódców komunistycznych, **wywołania rozruchów w centrach robotniczych.** Wiadomo, że niedawno temu odbyła się w Essen konferencya, w której wzięli udział komuniści francuscy, niemieccy i rosyjscy, oraz druga we Frankfurcie n. M., podczas której delegat francuski, Cachin, zapewnił, że **robotnicy francuscy zastosują swe postępowanie do zachowania się proletaryatu niemieckiego".**

Usprawiedliwiając zarządzenie władz francuskich, odnoszące się do aresztowania przywódców komunistycznych — pisze „Temps" dalej:

„Komunizm nie zna innej polityki, jak tylko politykę nienawiści, innych metod, jak buntu, innych namiętności, jak namiętność niszczenia. Od lat trzech nie udało się komunizmowi rozszerzyć swych wpływów na zachodzie. Toteż dyktatorzy z Kremlinu nie ustają w czynieniu „towarzyszom" francuskim wyrzutów, że nic nie zrobili dla przyspieszenia rewolucyi. Obecnie przywódcy komunistów francuskich, otrzymujący rozkazy od komitetu wykonawczego III-ciej międzynarodówki, pragnęli dać Moskwie dowody swej gorliwości i postanowili wywołać ruch, którego pierwszem następstwem byłoby ułatwienie Niemcom uchylenia się od spełnienia zobowiązań wobec państw sprzymierzonych".

Co się tyczy dalszego stanowiska obecnego rządu francuskiego wobec niepatryotycznej działalności komunistów francuskich, końcowy ustęp artykułu „Tempsa" nie zostawia żadnych wątpliwości. Powiedziano w nim bowiem:

„Zamierzona kampania komunistów została już osądzona; naród wyda w tej sprawie wyrok. Rząd znów Republiki, odpowiedzialny za utrzymanie porządku, będzie umiał strzedz bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego państwa".

A, że rząd, którego głową jest Rajmund Poincare, ma dość silną rękę, aby powstrzymać komunistów francuskich od wszelkiego czynnego wystąpienia — to rzecz pewna — choćby ich wspierano wszelkiemi sposobami z Berlina i z Moskwy.

OBRAZKI.

NA „RÓWNI“.

Ambicyą naszych paskarzy było zawsze doprowadzenie cen w Polsce do „równi europejskiej“. Kiedy dolar był u nas po 8.000 marek, bardzo ich gniewał fakt, że u nas można było zjeść za 1000 marek przyzwoity obiad, który w Ameryce kosztowałby 2 dolary czyli 16000 marek. Paskarze nasi z oburzeniem wskazywali na to, że cudzoziemcy przyjeżdżają do nas poprostu „odjadać się“. To też aby wypędzić od nas tych cudzoziemskich obżartuchów i trutniów, paskarze nasi systematycznie i wytrwale prowadzili patryotyczną kampanię podwyższania cen — tylko dla ocalenia Polski od dalszego najazdu cudzoziemców.

Kampania ta trwała długo. Objawiła ona zdumionemu światu krajowych konsumentów prawdziwe cuda patryotycznej pomysłowości, konsekwencyi i gorliwości swojskich paskarzy. Czynili oni w tym kierunku wszystko, co mogli: zwyczajnie podwyższali ceny co tydzień, „przekalkulowywali“ je co miesiąc, wywozili wszystko, co się tylko dało wywieźć, za granicę — codziennie; przeważnie żywność, bo ta była najtańsza. Dolar zaczął już przez jakiś czas spadać, zamiast 8000 marek płacило się u nas za dolara 6, 4, 3 tysiące marek — a patryotyczna praca „wyrównania“ cen krajowych towarów nie ustawała. Przeciwnie — odbywała się nawet w przyśpieszonem tempie i ze zdwojoną gorliwością.

Zbożna i wytrwała ta praca musiała wreszcie dopiąć celu. Można powiedzieć, że paskarze nasi stanęli już u mety, a my razem z nimi. Ceny towarów naszych osiągnęły stanowczo „równię europejską“. Wystarczy parę przykładów: para butów średnich kosztuje 50.000 marek czyli pół funta szterlinga czyli 12 koron przedwojennych, a przed wojną też można było średnie buty dostać za 12 koron; kilo tłuszczu wieprzowego 7000 marek czyli jedna czternasta funta szterlinga czyli około półtorej korony — jak przed wojną; metr wełnianego materyału 30—60 tysięcy marek czyli jedna trzecia do dwóch trzecich funta czyli 8—16 koron przedwojennych — drożej nawet niż przed wojną...

Nic zatem naszemu „honorowi“ kupieckotowarowemu nie brakuje przed Europą. Mamy w cenach świetną „równię europejską“. Pesymista powiedziałby może, że jest to raczej równia bolszewicka, ale czy nie lepiej unikać brzydkich wyrazów?...

Zachwycona takim obrotem rzeczy rzesza krajowych konsumentów czeka — co teraz dalej będzie? Jesteśmy niewątpliwie pełni uznania dla naszych paskarzy, że nas tak prędko do europejskiego poziomu doprowadzili, a jednocześnie ocalili kraj od wielkiej klęski. Teraz bowiem cudzoziemcy do nas na „odjadanie“ się przyjeżdżać nie będą, a niedługo — tak samo jak niedawno z Wiednia — zaczną od nas uciekać nawet Anglicy z funtami, bo nie będą mogli w Polsce za nie wyżyć...

Ja przepowiadam, że ten świetny rezultat uskrzydli i zachęci naszych paskarzy. Rozpędzeni w patryotycznej pracy, dźwigać będą oni nasze ceny dalej w górę — nad poziom europejski, do poziomu amerykańskiego, nad poziom amerykański, do poziomu kosmicznego, w astronomiczne cyfry milionów, miliardów, bilionów, trylionów, kwadrylionów marek.

W naszych czasach tylko paskarze mają pęd Farysowy, śmiałość do lotów podniebnych. To jedyni obecnie idealiści, których nie zadowalnia żadna osiągnięta rzeczywistość. „Sic — w naszych czasach — itur ad astra“...

St. M.

Nowa podwyżka cen gazu.

W dniu 15 bm. odbyło się w Prezydjum m. Krakowa posiedzenie komisji gazowo-elektrycznej pod przew. prez. m. Federowicza przy udziale wszystkich wiceprezydentów miasta.

Dyrektor Gazowni miejskiej w referacie stwierdził, że cena węgla gazowego podniosła się od 8 bm. z kwoty Mp. 30.900 na Mp. 41.600 za 1 tonnę tj. o 34.3% zaś cena przewoźnego od 1. stycznia br. o 50%. Nadto wysoko poszły w górę płace personalu zarówno urzędniczego jak i robotniczego.

Wobec powyższego oświadczenia, **komisja uregulowała cenę gazu, począwszy od odczytów styczniowych na mkp 760 za 1 m. sześcienny.**

Dyr. Gazowni p. Seifert w obszernym wywodzie przedstawił obliczenie, że mimo tej na pozór wysokiej ceny gazu, jest ona znacznie niższą od ceny węgla, bo gdy cena węgla przekroczyła znacznie parytet złota, to cena gazu parytetu tego jeszcze nie dosięgła. Wobec tego gotowanie na gazie jest stosunkowo tańsze, jak gotowanie przy użyciu węgla.

W dalszym ciągu p. Seifert przedstawił trudne położenie Gazowni z powodu braku węgla. Koncerny, dzierżawiące kopalnie rządowe węgla, nie dotrzymują zobowiązania i dostarczają w najlepszym razie 50% zakontraktowanej ilości węgla, mimo, że w koncernie tym nadpłaty za węgiel wynoszą obecnie przeszło 22 miljony marek.

Dyr. Gazowni zawiadomił wkońcu komisję, że z powodu braku węgla **ruch Gazowni jest znowu ograniczony**, przez co zakład ponosi wielomiljonowe straty, a mieszkańcy, szpitale, uczelnie itd. zdani są na istną klęskę.

W tej sprawie Dyrekcja Gazowni odniosła się do ministerstwa przemysłu i handlu z uzasadnionem zażaleniem.

OGŁOSZENIE.

Komenda Policji Państwowej Okręgu X. w Stanisławowie przyjmie 50-ciu kandydatów na posterunkowych.

Warunki przyjęcia:

1. Obywatelstwo polskie,
2. Nieskazitelna przeszłość,
3. Wiek od 23 — 45 lat,
4. Zdrowa i silna budowa ciała,
5. Znajomość języka polskiego w słowie i piśmie i umiejętność liczenia.

Kandydaci winni wnieść do tutejszej Komendy własnoręcznie napisane prośby wraz z załącznikami: opis życia, świadectwo szkolne, metryka urodzenia, oraz odpis karty zwolnienia ze służby wojskowej.

Pierwszeństwo mają kawalerowie i zdemobilizowani żołnierze W. P.

Każdy, który wniesie prośbę o przyjęcie otrzyma odpowiedź albo bezpośrednio przez pocztę, albo za pośrednictwem komendanta posterunku P. P. w rejonie którego mieszka — osobiste więc zjawienie się w tutejszej Komendzie przed otrzymaniem wezwania jest zupełnie bezcelowe.

Żarski,
Komendant Okręgu.

Unieważniam zagubione dokumenta wojsk. wystawione przez I p. W. Kol. w Jabłonnie. **Dąbowski Stefan,** Kraków, Wrocławska 293.

ZARZĄD OKRĘGOWY LASÓW PAŃSTWOWYCH W ŁUCKU

ogłasza, że w dniu 25 stycznia 1923 r. o godz. 12-tej w południe w lokalu tego Zarządu w Łucku odbędzie się

LICYTACYA

drogą złożenia deklaracyj pisemnych na sprzedaż działek sekcyjnych oraz posuszu i leżaniny, znajdujących się w Nadleśnictwach: Uściług, Podłużne, Kowel, Hubin, Sarny, Łuck i Trojanów.

Wykaz jednostek sprzedażnych, szczegóły sprzedaży, warunki przetargu, wzór oferty i umowy, są do przejrzenia w Z. O. L. P. w Łucku, w odnośnych Nadleśnictwach i Departamencie Leśnictwa w Warszawie, ul. Senatorska 15.

Zarząd okręgowy lasów państwowych w Łucku.
L. dz. 17/G. II.

KONKURS

Izba Skarbowa w Krakowie rozpisuje konkurs na dostawę ofert owo materiał w piśmiennych dla władz i urzędów skarbowych.

Zamierzający wnieść ofertę mogą przeglądać wykaz dostarczyć się mających materiałów w Wydziale I. Izby Skarbowej, drzwi Nr. 124.

Oferty ostemplowane na kwotę 20 Mkp. — należy przesyłać w zamkniętych kopertach z napisem „Oferta na dostawę materiałów piśmiennych do Wydziału ogólnego Izby Skarbowej **do dnia 20 stycznia 1923."** (Przedruk nie będzie płacony.)

Dyrektor Izby Skarbowej
GRE[illegible]ER.

Licytacja ogierów

odbędzie się dnia 23 stycznia b. r. w Krakowie na targowicy plac Groble o godz. 10-tej przedpoł.

Sprzedane będą:

Wałach 438 Marius ang. półkrwi gniady, lat 19.
Ogier 235 Uebenauter ang. pełnej krwi kasztan, lat 5.
„ 325 [illegible] norfolk. gniady, lat 13,
„ 244 Burgomaster ang. [illegible] gniady, lat 15.
„ 723 Racker belgier kasztan lat 2[illegible].
„ 716 Ja[illegible] ang półkrwi kasztan lat 17.

Ostatnie trzy ogiery będą sprzedane wyłącznie na rzeź.

Zarząd Stada ogierów w Krakowie.

Wiadomości bieżące.

Kraków, 17 stycznia.

Związek ludowo-narodowy a minister Grabski.

„Gazeta Warszawska" donosi: Zarząd Główny Związku ludowo - narodowego stwierdza, że p. Wład. Grabski od marca roku ub. **nie jest członkiem Związku ludowo-narodowego i przyjął tekę ministra wbrew opinji czynników kierowniczych Związku ludowo-narodowego. Który też za udział p. Wład. Grabskiego w obecnym gabinecie żadnej odpowiedzialności nie** [illegible].

Mussolini o faszyzmie.

Kilka dni temu przyjął Mussolini deputację robotników portowych z Genui i wygłosił do nich następujące krótkie, ale pełne treści, przemówienie:

„**Rewolucja faszystowska, która oddała władzę w nasze ręce, rozpoczęła się w rzeczywistości w maju 1915 a skończyła się 12 października 1922 r.**

„**Rząd obecny nie zamierza wcale prowadzić** polityki antyrobotniczej. Przeciwnie, może tylko pochwalić robotników, którzy nie czynią mu trudności i w praktyce znieśli bezrobocia. Robotnicy uwolnili się sami od utopij azjatyckich. Mają oni teraz zaufanie do siebie samych, do swojej pracy i wierzą w możność zrealizowania ideału: narodu włoskiego, żyjącego w pomyślności.

„Gabinet, któremu przewodniczyć mam zaszczyt, będzie rządził dla wszystkich, ponad wszystkimi, a, w razie potrzeby, nawet przeciw tym, zarówno burżujom, jak proletarjuszom, którzy pragnęliby postawić swoje interesy ponad interes ojczyzny. Teraz mogę już powiedzieć otwarcie, że gdyby przyjście do władzy faszystów było się opóźniło o kilka tygodni tylko, kraj byłby popadł w chaos.

„Pozwólcie mi, na zakończenie, przypomnieć sobie, że w ciągu dwóch miesięcy uwolniliśmy państwo od kłopotów gospodarczych, będących następstwem wojny, że sprowadziliśmy budżet do równowagi, że podnieśliśmy kurs liry a przedewszystkiem, że podnieśliśmy powagę Włoch wobec zagranicy".

Zgon Ribota.

W nocy z 13 na 14 bm. zmarł w Paryżu były prezes ministrów, Aleksander Ribot.

Ribot był z zawodu adwokatem. Biorąc gorliwy udział w życiu politycznem, piastował od 1890 — 1892 tekę spraw zagranicznych. W roku 1892 stanął po raz pierwszy na czele gabinetu ministrów, obejmując jednocześnie tekę spraw wewnętrznych. W roku 1895 mianowany był po raz drugi prezesem ministrów, obejmując przytem tekę finansów.

Napisał życiorys lorda Erskine'a (1866); „Reforme de l'enseignement secondaire" (1901); „Quatre annees d'opposition" (1904). Za działalność literacką wybrany był na członka Akademji francuskiej i Akademji umiejętności moralnych i politycznych.

Ribot odegrał przedewszystkiem kierowniczą rolę w polityce zagranicznej. Z jego nazwiskiem związane jest przymierze francusko - rosyjskie. W r. 1913 był kandydatem na prezydenta republiki francuskiej, uległ jednak Poincaremu.

Umarł w 85 roku życia. Przez lat 40 wywierał wielki wpływ na politykę francuską.

NIEWŁAŚCIWE WNOSZENIE PODAŃ DO KANCELARJI CYW. PREZ. RZPLTEJ. Do kancelarji cywilnej Prezydenta państwa napływają podania w sprawach nie dotyczących Prezydenta Rzeczypospolitej, jak np. o przyznanie emerytur itd. Kancelarja

cywilna P. Prezydenta Rzplitej zawiadamia, że odtąd podania takie będzie zwracała petentom, którzy powinni je kierować do właściwych władz.

NIE BĘDZIE MONETY METALOWEJ. Warszawski „Kurjer Informacyjny" zaprzecza wiadomości, jakoby miały się ukazać wkrótce w obiegu monety zdawkowe, wyrabiane z metalu. Niegdyś istotnie istniał projekt wypuszczenia drobnej monety metalowej, obecnie jednak wobec deprecjacji waluty, sprawa ta stała się zupełnie nieaktualną i nie stanowi przedmiotu rozważań w ministerjum skarbu.

NOWE BANKNOTY. Z Warszawy donoszą: W niedługim czasie ukażą się nowe banknoty wartości 50 tysięcy, których druk rozpoczęto w państwowych zakładach graficznych. Nowe banknoty są nieco większego formatu od wypuszczonych ostatnio banknotów wartości 10 tysięcy. Z jednej strony posiadać będą tło bronzowo-czarne, druga zaś strona wykonaną jest w kilku kolorach.

ZIMA nareszcie zawitała w całej pełni, w całej swojej krasie, z naręczem srebrnych, spadłych chmurą gwiazd, czy brylantów, deptanych lekkomyślnie, a jednak z rozkoszą stopą przechodnia. Lekki mróz i przepyszne powietrze sycą płuca, żądne zdrowego, szerokiego oddechu, barwią policzki i strzelają blaskiem z roześmianych oczu. Kto może opuszcza dom i snuje się po białych, wysrebrzonych ulicach i plantach, aby ponadto głębiej odczuć spokój i z trudem zdobyte ciepło zacisznych mieszkań.

GOŚĆ FRANCUSKI W KRAKOWIE. P. Brunon Leydet, delegat francuski dla spraw finansowych pomiędzy Austrją a państwami sukcesyjnemi, przyjeżdża do Krakowa z Wiednia we środę w nocy. P. Leydet zatrzyma się w Krakowie 48 godzin, celem zwiedzenia miasta, a stąd udaje się do Zakopanego na wypoczynek.

W KOŚCIELE OO. DOMINIKANÓW w niedzielę d. 21. b. m. podczas Mszy św. o godz. 11 i pół odśpiewa chór „Echa" szereg kolend. Składka podczas Mszy św. odbędzie się na budowę kościoła w Prądniku Czerwonym.

POWOŁANIE LEKARZY REZERWOWYCH. Na zasadzie art. 13 i 104 tymczasowej ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej powołuje ministerstwo spr. wojskowych na 6-tygodniowe ćwiczenia lekarzy rezerwistów, urodzonych w latach 1885, 1886, 1887, 1888, 1889 i 1890. Należący do wymienionych roczników mają w dniu 20 stycznia br. zarejestrować się w PKU, na terenie której zamieszkują. Powołanie do ćwiczeń (prac w komisjach kontrolnych) nastąpi zapomocą imiennych kart powołania.

MŁODZIEŻ WSZECHPOLSKA. Sekretarjat Młodz. Wszechpolsk. koła w Krakowie komunikuje: Dzisiaj we środę d. 17. b. m. odbędzie się przy ul. Kopernika 8 I. p. ogólne zebranie Młodzieży Wszechpolskiej, z referatem dra W. Świrskiego z ramienia sekcji politycznej p. t.: Międzynarodowe położenie Polski w chwili obecnej. Początek o godz. 7 wiecz. Wstęp dla członków, sympatyków i gości. We czwartek 18. bm. posiedzenie sekcji historycznej, w piątek sekcji literatury politycznej. Początek o godz. 7 wiecz. Wpisy do sekcyj codziennie od godz. 5-6 popoł. przy ul. Kopernika 8. I. p. w Sekretarjacie. Zarząd przypomina, że wszyscy członkowie są obowiązani pracować w jednej ze sekcyj koła.

ZEBRANIE KRAK. KOŁA „ZWIĄZKU KAPŁANÓW" odbędzie się we środę d. 17 b. m. o godz. 6 wieczorem przy placu Marjackim 2, II. p.; referat wygłosi Ks. Prof. Hortyński T. J. „O teorji Einsteina".

WALNE ZGROMADZENIE Stow. kolonji ogrodniczych młodzieży żydowskiej, odbędzie się w sali „Solidarność" przy ul. Zielonej 10.

WETERANI Z R. 1863 GINĄ Z NĘDZY. Pełen żalu i skargi na postępowanie rządu otrzymujemy list od jednego z weteranów r. 1863. Obecnie pensja weterana z dodatkami wynosi 12.400 Mp., przed paru dniami przyznano im dodatki w kwocie 5.000 Mp. miesięcznie. Któż z 17.400 Mp. miesięcznie wyżyć może? Chyba nie starzec, potrzebujący przecież takiej względnej wygody i opieki. Wymierzają ci bohaterowie narodowi, jest ich obecnie około 1.500. Czyż Polska nie jest w stanie zapewnić tym ludziom, którymi się chlubi, spokojnych kilku lat życia? Weterani apelują do Sejmu obecnego, aby przecież zajął się ich losem.

DO ZDEMOBILIZOWANYCH PILOTÓW WOJSK LOTNICZYCH. Niniejszem podaje się do wiadomości wszystkich zdemobilizowanych pilotów Wojsk Lotniczych, że Aeroklub Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie, Aleje Ujazdowskie 37, m. 9, wydaje dla pilotów międzynarodowe dyplomy F. A. J. — Życzący posiadać takowe, mogą się zwracać bezpośrednio do Aeroklubu, przesyłając dwie fotografje 5 x 7, 4.000 Mp. i daty dotyczące nadania odznaki pilota W. P. względnie międzynarodowego dyplomu F. A. J. w Pańsiwach obcych. — Dowództwo 2. Pułku Lotnicz.

GILOTYNA, aktualna satyryczna szopka, której nóż naostrzony został piórem p. Jadwigi Migowej, ścinać rozpocznie od soboty 20 bm. w sali Coll. Wykładów Nauk. Rynek 39. Pod nóż Gilotyny położy swe głowy szereg znanych osobistości, między innymi: marsz. Piłsudski, poseł Witos, Ignacy Paderewski, red. M. Dąbrowski, red. Haecker, prof. Jaworski, red. Srokowski, dr. B. Drobner, strejkująca kokotka, L. Wyrwicz, poeta Bruno Jasieński, dyr. Trzciński, prez. Federowicz, senator Hamerling, poseł Daszyński, pos. Mianowski, marszałek Ratai, poseł Lutosławski, poseł Dryl, red. Stroński, del. Askenazy, marszałek [illegible], artysta malarz Wł. Tetmajer, red. A. Nowaczyński, pułk. dr. Wieniawa-Długoszowski, znany literat i krytyk K. H. Rostworowski i wreszcie sama autorka szopki, p. Migowa. Kukiełki zostały wykonane przez p. Zbigniewa Pronaszkę. — Bilety na to interesujące widowisko w cenie 2.000 i 3.000 Mp. już do nabycia przy kasie Coll. Wykładów Nauk.

POGRZEB Ś. P. INŻ. STANISŁAWA RAWICZ-KOSIŃSKIEGO. Wczoraj o godz. 10 rano odbył się pogrzeb ś. p. inż. Stanisława Rawicz-Kosińskiego, b. szefa sekcji Minist. kolei w Wiedniu, niezmordowanego i niezwykle dzielnego pracownika w dziedzinie kolejnictwa. Po odprawieniu nabożeństwa przy zwłokach w kaplicy cmentarza rakowickiego przez ks. prałata Podwina, szwagra Zmarłego i odśpiewaniu modłów nabożnych, przeniesiono zwłoki na wieczny spoczynek.

W pogrzebie wzięli udział: Wojewoda krakowski Dr Gałecki, prezes Dyr. kolej Prachtel-Morawiański z gronem urzędników Dyr. kolei i ruchu, wiceprez. m. inż. Sare, im. Minist. kolei szef biura prezydjalnego Dr Adam Gałecki, dyr. departamentu budowy w min. kolej inż. Mrozowski, im. inżynierów kolejnictwa polskiego, b. minister kolei Jasiński, oraz grono inteligencji krakowskiej i różnych sfer zaprzyjaźnionej ze ś. p. Zmarłym.

WALNE ZEBRANIE Członkiń „Narodowej Organizacji Kobiet" Koła Krakowskiego odbędzie się w niedzielę, 21 stycznia o godz. 5 pop. w sali Rady Powiatowej, Pijarska 1.

OTWARCIE ROLNICZO-HANDLOWEJ PLACÓWKI NA KLEPARZU. Brak takiej placówki dawał się od dawna odczuwać, to też Syndykat Rolniczy Krakowski wspólnie ze Spółką Roln. Handl. „Jedność" otworzył w dniu 22 bm. sklep rolniczy, którego poświęcenia dokonał uproszony Ks. Prałat Dr. Korzonkiewicz w obecności obywateli i licznych włościan.

Odstępując od zwykłego w takich razach zwyczaju, w miejsce przyjęcia gości, złożyły dyrekcje 50.000 Mp. na rzecz znajdującego się w tejże dzielnicy przytułku dla nieuleczalnych pod wezw. Dz. Jezus.

Z KRAKOWSKIEGO TOW. LEKARSKIEGO. We środę, dnia 10 bm. odbyły się wybory nowego Zarządu Krak. Tow. Lek. na rok 1923. Prezesem Towarzystwa został wybrany Prof. Dr. K. Majewski, wiceprezesem pułkownik Dr. Krysakowski, sekretarzem Dr. T. Pawlas.

We środę, dnia 17 bm. o godz. 8 wieczorem odbędzie się posiedzenie naukowe, na którem prof. Latkowski wygłosi wspomnienie z okazji dwóchsetlecia Auenbruggera, poczem nastąpią demonstracje chorych przez prof. Latkowskiego, Dra Siedleckiego i Dra Biernackiego.

We czwartek, dnia 18 bm. o godz. 8 wieczorem zebranie towarzyskie, na którem prof.: Uniw. Dr. W. Wilkosz wygłosi rzecz pt. „Paradoksy starej i nowej logiki." — Goście mile widziani.

PODWYŻSZENIE CENY SOLI. Ministerjum skarbu komunikuje: W ciągu stycznia br. wzrosły koszta produkcji soli w zakładach państwowych, prowadzonych pod zarządem głównej dyrekcji państwowych zakładów górniczych i hutniczych od 200—250%. I tak koszt produkcji jednej tony warzonki z 95.000 Mp. na 350.000 Mp., zaś koszt produkcji 1 tony soli kamiennej z 60.000 Mp. na 150.000 Mp. Wskutek tej podwyżki kosztów produkcji ministerjum skarbu zmuszone jest podwyższyć również dotychczasowe ceny sprzedaży soli prawie o 150%.

SENSACYJNE DOŚWIADCZENIA MEDYUMICZNE będą tematem odczytu p. t. „Pogrom medyów", który dziś we środę o g. 7.30 p. L. Szczepański wygłosi w auli Gimn. Matem.-Przyrodn. przy ul. Studenckiej 12. Wstęp dla członków Tow. Metapsychicznego bezpłatny, dla gości 300 Mp.

KRADZIEŻ. Do policji doniósł p. Zygm. Finker, urzędnik kasy krak. stow. kupców, że dnia 15-go bm. skradziono mu w banku handlowym w Spiskim pałacu w czasie przeliczania podjętych z kasy tegoż banku pieniędzy, jedną paczkę banknotów po 10.000 mk. w sumie 1 miljona mk. Podczas przeliczania pieniędzy zagadnął Finkera jakiś mężczyzna o kotony austryackie. Po nagłem oddaleniu się owego osobnika z lokalu bankowego, skonstatował Finker brak paczki banknotów.

WŁAMANIE. Onegdaj włamano się do mieszkania na plebanji w Dziekanowicach (pow. Wielicka) i skradziono na szkodę Ks. Ziemniańskiego garderobę, bieliznę 60 kor. w zł. 200.000 Mp., pistolet „Frommer" z nabojami, dwa pudełka tytoniu, kilka flaszek koniaku i zegarek, łącznej wartości 3 mil. Mk.

GRASOWANIE KIESZONKOWCÓW. W wozie tramwajowym w Krakowie, skradziono wczoraj p. Janowi Marczeskiemu ze Lwowa portfel czarny skórkowy z kwotą 100.000 Mp. i paszportem. Również w wozie tramwajowym skradziono pani M. F. wdowie po urzędniku, notatnik z kwotą 40.000 Mp.

(s) **Z KRONIKI TOWARZYSKIEJ.** W klasztorze OO. Paulinów w Częstochowie odbył się ślub p. Marji Urbańczykówny, córki Marji i Jana z p. Dr. Stanisławem Traskowskim, znanym w szerokich kołach towarzyskich Krakowa, sędzią apelacyjnym tut. sądu okręgowego. Nowy związek małżeński pobłogosławił OO. Rappagezzi. Młodej parze szczęść Boże!

REDUTA PRASY. Komitet reduty prasy rozpoczcznie w piątek wysyłanie zaproszeń na tę tradycyjną i cieszącą się zawsze olbrzymiem powodzeniem zabawę. Nadto w przyszłym tygodniu redakcje wszystkich dzienników krakowskich wydawać będą zaproszenia tym, których przez przeoczenie pominięto. Jedynie posiadacze zaproszeń będą uprawnieni do nabycia biletów wstępu na redutę, która zapowiada się [illegible]

BAL STRZELECKI. Bal Tow. Strzeleckiego odbędzie się w Krakowie 3 lutego br. w sali strzeleckiej.

BAL RABCZAŃSKI. Z powodu nagłego wyjazdu dotychczasowej skarbniczki balu hr. Róży Michałowskiej, objęła czynności skarbniczki hr. Aleksandrowa Wodzicka, która będzie przyjmowała datki i sprzedawała bilety na Bal rabczański w mieszkaniu hr. Ledóchowskiej, przy ul. Karmelickiej 45, codziennie od 11-tej do 12-tej.

REDUTA CZERWONEGO KRZYŻA. Na posiedzeniu Komitetu reduty Czerwonego Krzyża, która odbędzie się dnia 27 stycznia w Starym Teatrze, omówiono szereg atrakcyj. — Artyści należący do Komitetu przygotowują nadzwyczaj efektowną dekorację sal. Komitet wyznaczył piękne nagrody dla najefektowniejszych kostjumów.

DANCING CZERWONEGO KRZYŻA odbędzie się we czwartek w Starym Teatrze. Bardzo miła ta zabawa trwa jak zwykle od godz. 9 wiecz. do 3 rano, gromadząc b. liczne sfery towarzystwa krakowskiego.

PODWIECZOREK Z DANCINGIEM na dochód dla ubogich pod opieką Stow. PP. Ekonomek odbędzie się w niedzielę, 21 bm. w sali Instytutu muzycznego (ul. św. Anny 2, II. p.) z łaskawym współudziałem orkiestry amatorskiej. Wstęp za zaproszeniami. Początek o godz. 4 popoł.

PODZIĘKOWANIE. Ambulatorjum PP. Ekonomek, ul. Warszawska 6, składa tą drogą serdeczne „Bóg zapłać" WP. doktorowi Wł. Recowi za łaskawe urządzenie kursu sanitarnego z dochodem przeznaczonym na cel tegoż ambulatorjum.

GRA MUZYCZNA DLA DZIECI. W księgarniach pojawiła się gra muzyczna dla dzieci p. t. „Czarny Maciuś". Autorką pomysłu i wykonania jest nauczycielka muzyki p. A. Janiszewska-Nebelska. Gra ma na celu zaznajomienie dzieci z nazwą nut w kluczu wiolinowym i basowym. Tasama gra może służyć za grę „w gospodarza".

Z kraju.

ODJAZD JEN. ROMEI. Wczoraj wieczorem wyjechał z Warszawy szef wojskowej misji włoskiej jen. Romei. Z ramienia nieobecnego ministra wojny żegnał odjeżdżającego szefa misji na dworcu jen. dyw. Olszewski. Pożegnanie zasłużonego przedstawiciela armji włoskiej miało charakter niezmiernie serdeczny i przyjacielski.

NAGRODY KASY IM. J. MIANOWSKIEGO. Komitet kasy im. J. Mianowskiego w Warszawie przyznał następujące nagrody: a) z zapisu Z. Pileckiego — p. Arturowi Śliwińskiemu za pracę o Maurycym Mochnackim (wyd. w r. 1921), w związku z dotychczasową działalnością autora na polu piśmiennictwa polskiego; b) z funduszu „dla młodszych pracowników naukowych" (z sum ministerstwa W. R. i O. P. przeznaczonych na ten cel):

1) p. Stanisławowi Kulczyńskiemu, adjunktowi zakładu botanicznego Uniw. Jagiell. w Krakowie i 2) p. Stanisławowi Ligoniowi, prof. Uniw. Stefana Batorego w Wilnie, za dotychczasową działalność naukową obu.

„AKADEM. KOŁO NOWOSĄDECZAN" nadsyła nam nast. pismo: „Wieczór Sylwestrowy", urządzony przez Akad. Tow. „Echo" w Nowym Sączu dnia 31 grudnia z. r. nie był zabawą akademików, lecz zabawą urządzoną przez ludzi o wykształceniu akademickiem. — Oświadczenie to podajemy do wiadomości z tego względu, że w myśl uchwały P. O. P. Z. B. P. w Warszawie reprezentacji akad., akademicy powstrzymują się od urządzania zabaw na przeciąg 6 tygodni, na znak żałoby po śp. Prez. Narutowiczu.

UDAREMNIONY WYWÓZ SŁONINY DO CZECH. Jak się dowiadujemy, onegdaj w Rytrze pod Nowym Sączem przytrzymały władze policyjne wagon słoniny. Słoninę tę szmuglowało kilku masarzy nowosądeckich do Czech. W związku z tą sprawą władzom udało się wpaść na trop całej szajki szmuglerów słoniny do Czech. Kilku członków tej szajki aresztowano. Bliższe szczegóły tej afery podamy w najbliższych dniach. — Domagamy się zamknięcia wywozu wszelkich środków żywności z kraju.

NOCNE WŁAMANIE DO FORTU W PRZEMYŚLU. Z Przemyśla donoszą do „Wieku Nowego": W ciągu dwóch ubiegłych nocy nieznani sprawcy dostali się do fortu Nr. 3 i skradli z wnętrza fortu 9 trawersów żelaznych 4-metrowych, oraz pas żelazny 3-metrowy na szkodę kierownictwa inżynierji i saperów W. P. w Przemyślu. Wartość łupu włamywaczy „fortecznych" wynosi kilka miljonów. Istnieją poszlaki, że wyjechali oni do Lwowa, by tu łup swój częściowo spieniężyć.

SEMINARJA NAUCZYCIELSKIE W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIEM. W polskiej części Górnego Śląska znajdują się obecnie seminarja w Tarnowskich Górach, Pszczynie i Mysłowicach. W tych ostatnich znajduje się także seminarjum żeńskie. To ostatnie, tudzież seminarjum w Pszczynie, pomieszczone są w gmachach prywatnych. Do sprowadzenia najniezbędniejszych potrzeb szkolnych wymagany jest wydatek nadzwyczajny wysokości 42 miljonów marek.

WYSTAWA PRZEMYSŁOWA W KATOWICACH trwać będzie od 28 stycznia do 11 lutego br.

PROCES PRZECIW KOMUNISTOM. W Łucku rozpoczyna się wielki proces polityczny przeciw organizacji bolszewickiej na terytorjum państwa polskiego. Oskarżonych jest 76 komunistów, agitatorów bolszewickich, między innymi wielu narodowości polskiej, ukraińskiej, rosyjskiej i żydowskiej. Do rozprawy powołano 173 świadków. Bronić będzie z urzędu 22 adwokatów. Proces potrwa około miesiąca.

WYROK ŚMIERCI. Sąd doraźny w Złoczowie wydał wyrok na mordercę rządcy we dworze w Milatynie Starym [illegible] Teodora, którego skazano na śmierć przez rozstrzelanie. Morderca przyznał się do winy. Podczas rozprawy twierdził, że namówił go do zbrodni niejaki Grossman, mieszkaniec z folwarku, skutkiem czego Grossman stanął również przed sądem doraźnym. Na rozprawie jednak odwołał swe zeznania co do niego, jako kłamliwe, wobec czego Grossmana uwolniono.

ZAPOMOGI DLA OSADNIKÓW WOJSKOWYCH. Ministerstwo rolnictwa postanowiło wyasygnować 200 miljonów marek na zapomogę dla zagospodarowania osadników wojskowych. Otrzymać tę zapomogę mogą jedynie ci osadnicy, którzy dotychczas nie korzystali z pomocy państwa.

BIURO INFORMACYJNE DLA EMIGRANTÓW. W urzędzie emigracyjnym pod przewodnictwem dyr. Okołowicza odbyła się konferencja międzyministerjalna w sprawie zorganizowania w urzędzie emigracyjnym biura informacyjnego dla emigrantów i reemigrantów. Potrzeba takiego biura dawała się odczuwać już dawno. Biuro będzie dostarczało reemigrantom wiadomości co do pracy w kraju, co do zakładania własnych warsztatów pracy i co do nabywania gruntów. W tym celu będzie biuro otrzymywało informacje od interesowanych ministerstw. Biuro ma być otwarte 1 lutego. Szczegółowy plan działania będzie ogłoszony we właściwym czasie.

Ze świata.

WYCOFANE BANKNOTY CZESKIE. Na podstawie ostatnich rozporządzeń czechosłowackiego ministra skarbu wycofują się z obiegu oznaczone datą 15-go kwietnia 1919 r fioletowe banknoty 100-koronowe oraz czerwone 5000 banknoty koronowe. Banknoty te można zamieniać w Urzędzie bankowym ministerstwa skarbu w Pradze tylko do 31 stycznia rb., poczem utracą one ważność.

POWÓZ NAPOLEONA. W Lipsku skończył się proces między angielską a niemiecką linją książąt Blücherów o własność powozu Napoleona z czasów bitwy pod Lipskiem. Powóz przyznano angielskiej linji Blücherów, którzy powóz ten przewieźli do Wrocławia z Czech, aby go nie oddawać Francuzom.

LICZBA BEZROBOTNYCH W ANGLII WZRASTA. Wedle ostatnich wiadomości, nadeszłych z Londynu, liczba bezrobotnych w Anglii stale wzrasta. Wynosiła ona dnia 1 stycznia r. b. 1,485.800 osób, czyli o 127.000 więcej niż przed dwoma tygodniami. Niekorzystne zaś konjunktury przemysłu angielskiego w bieżącym miesiącu zdają się zapowiadać jeszcze dalszy wzrost liczby robotników, pozbawionych pracy.

Z kroniki żałobnej.

Dr Alfred **Lubelski**, lekarz-dermatolog, ceniony dla swej wiedzy fachowej, umarł w Paryżu, dnia 11 bm. w 48 roku życia.

Ś. p. Dr. Lubelski znanym był także w Warszawie, jako jeden z najwybitniejszych piosenkarzy polskich. W latach 1908 i 1909 występował tutaj z wielkiem powodzeniem na estradzie „Momusa", pod dyr. dra A. Szyfmana. Powróciwszy do Paryża brał żywy udział w życiu kolonii polskiej, zorganizował chór męski w tamtejszym Sokole itp.

Ś. p. Julian **Strycharski**. W Warszawie umarł w dniu 12 bm. w szpitalu na Pradze znany dobrze Krakowowi artysta dramatyczny. Julian Strycharski. Pracował od r. 1894 do 1908 w teatrze miejskim w Krakowie za dyrekcji Pawlikowskiego i Kotarbińskiego. W latach ostatnich pracował w teatrze wileńskim, a w r. 1919 uzyskał stanowisko w teatrze „Rozmaitości" w Warszawie. Grywał z powodzeniem role charakterystyczne w liczbie których Ślaz w „Lilli Wenedzie" zapisał się trwale jako stylowa jego kreacja. Wśród rzeszy aktorskiej pozostawia śp. Strycharski pamięć człowieka czystego charakteru i dobrego kolegi.

TEATR, LITERATURA I SZTUKA.

Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO. Dzisiaj po raz 26-ty „To co najważniejsze" Jewreinowa, rozpoczynające pod znakiem kompletu dalszą serję sukcesów. Pogoda i optymizm tej niezwykłej sztuki czyni z niej po działaną atrakcję na tle przeżyć dzisiejszych, to też wiele osób ogląda utwór Jewreinowa po kilka razy a odgłosy jego sukcesów we Lwowie dowodzą, że na wszystkich polskich scenach będzie mieć równe krakowskiemu powodzenie.

„Popas Króla Jegomości" dzięki niefrasobliwemu nastrojowi i świetnej grze wykonawców, stał się podobnym w powodzeniu atutem b. repertuaru. „Popas" grany będzie jutro i w piątek.

W sobotę 20 b. m. premiera „Zabawy w miłość", St. Kiedrzyńskiego, która po nadzwyczajnym sukcesie warszawskim wchodzi na scenę krakowską. Autor „Czystego interesu", „Oczu księżniczki Fatmy" i innych — ma u nas wyrobione imię świetnego satyryka życia dzisiejszego, który umie znakomicie podpatrzeć i interesująco przedstawić w kapitalnych scenach. „Zabawa w miłość" to groteskowy obraz powojennego high life'u, nie wiedzącego jak użyć swej energji i bogactw. Obok świetnej treści daje „Zabawa" wykonawcom wdzięczne pole do popisu w rolach, pozwalających przystosować je do znanych lokalnych typów naszego światka towarzyskiego.

Pracownie teatru pracują intensywnie nad przygotowaniem wystawy „Janosika" Andrzeja Galicy, według modeli Andr. Pronaszki. Wprowadzenie na scenę bohatera legendy tatrzańskiej, przygotowuje teatr im. Słowackiego z nadzwyczajnym przepychem dekoracyjnym i kostjumowym. Ilustrację muzyczną na tle motywów podhalańskich i węgierskich skomponował znany muzyk p. F. Meyerhold.

Z TEATRU „BAGATELA". Dziś we środę drugi występ Edmunda Gasińskiego w „Papie". Wczorajszy występ E. Gasińskiego był prawdziwym tryumfem znakomitego gościa. Dawno sala „Bagateli" nie rozbrzmiewała tak niefrasobliwym śmiechem który budził każdem pojawieniem się na scenie Gasiński, jak wczoraj.

We czwartek premiera wesołej komedji w 3 aktach pt. „Gobelin" z życia warszawskich „nowobogackich". W sztuce tej, obfitującej w kapitalne sytuacje, oprócz znakomitego gościa biorą udział pp.: Sznage-Andruszewska, Stępowska, Wojciechowska, Gorayska, Orzełska, Romówna, Kliszewski, Solarski, Pietruszyński, Beniowski, Kolwas i inni. Reżyseruje p. Julian Dobrzański.

W sobotę popołudniu po cenach zniżonych „Papa" z p. E. Gasińskim, a w niedzielę popołudniu „Sublokatorka" z p. Gasińskim w roli Felka.

M. TEATR OPERA I OPERETKA. „Bajadera", niezrównana operetka, ciesząca się wielkim sukcesem, graną będzie dziś we środę 17 bm. i w piątek 19 bm.

Adam **Dobosz**, ulubieniec Warszawy, znakomity tenor liryczny, przybył dziś do Krakowa, a jutro we czwartek 18. b. m. wystąpi gościnnie w operze „Madame Butterfly". Nadto w przedstawieniu wezmą udział pp. Jelimcewa, Wolska-Sobańska, Mazonek i Jankowicz. Drugi a zarazem pożegnalny występ p. A. Dobosza odbędzie się w sobotę 20. b. m. w przepięknej operze „Cyganerja".

BALET WARSZAWSKI W KRAKOWIE. W najbliższych dniach przybywa do Krakowa Balet Warszawski, złożony z kilkudziesięciu osób i wystąpi kilkakrotnie w teatrze przy ul. Rajskiej. Przyjazd tego doskonałego zespołu do Krakowa stanowić będzie niewątpliwie wielką atrakcję.

BORIS KROYT, znakomity skrzypek, uzyskawszy zezwolenie na wjazd do Polski, przybędzie definitywnie do Krakowa 21 bm. wobec czego koncert tego wielkiego artysty odbędzie się nieodwołalnie we wtorek, dnia 23 bm. w Starym Teatrze z niezwykłym, pierwszorzędnej wartości muzycznej programem. — Kilkanaście biletów po cenach zwyczajnych (Mp. 1.200 — 2.400) jest jeszcze do nabycia w kasie zamówień firmy Lesserlewicz (pl. Szczepański l. 2.)

NINA KIRSANOWA, sławna primaballerina teatrów rosyjskich i zagranicznych wystąpi w Krakowie w teatrze Miejskim we środę, 24 bm. wraz ze świetnym baletmistrzem, Aleksandrem Fortunato. Bilety są już do nabycia w kasie dziennej teatru.

KONCERT ALMY MOODIE, znakomitej skrzypaczki, odbędzie się nieodwołalnie w piątek, 26 bm.

II. KONCERT SYMFONICZNY ZWIĄZKU MUZYKÓW POL. zapowiedziany na niedzielę, 21 bm. w Starym Teatrze zapowiada się świetnie. Galerja jest już rozchwytana, bilety na krzesła na sali są do nabycia u Br. Lipskich, Sławkowska 8.

POWODZENIE TRZECIEJ WESOŁEJ KACZKI dziennikarskiej, która odbyła się onegdaj w Kollegium wykładów naukowych przy szczelnie zapełnionej sali świadczy o uznaniu, jakiem inteligentna publiczność darzy te tygodniowe „revues" zabarwione wytwornym dowcipem. Satyryczne utwory Korena, Migowej, Tommy'ego i Tomaszkiewicza złożyły się na całość barwną i interesującą.

MUZEUM WOJSKOWE W WARSZAWIE mieści się przy ul. Podwale 15. Zostało ono w r. 1920 wcielone do Muzeum Narodowego, a na jego czele stoi znany historyk Gembarzewski. Jest to największe dotąd w Polsce muzeum wojskowe, pod względem zaś ilości okazów broni polskiej — jedyne. Z prowincjonalnych zasługują na uwagę muzeum wojskowe w Toruniu i Poznaniu. Warszawskie muzeum wojskowe posiada przeszło 10.000 objektów, których nie można pomieścić w 6-ciu szczupłych salach parterowych w domu, zajętym przez Muzeum Narodowe. To też niezbędną jest budowa osobnego gmachu. Muzeum polskie w Rapperswylu podobno ma być całkowicie (?) włączone do Muzeum Narodowego w Warszawie. Obecnie są prowadzone pertraktacje z władzami o sprowadzenie okazów rapperswylskich do Polski bez cła. Muzeum wojskowe — to prawdziwa świątynia polskiej sławy. Każdy Polak winien je w Warszawie zwiedzić.

REPERTUAR TEATRÓW KRAKOWSKICH:

TEATR IM. JULJUSZA SŁOWACKIEGO.

Środa: „To co najważniejsze".
Czwartek: Popas Króla Jegomości".
Piątek: „Popas Króla Jegomości".
Sobota: „Zabawa w miłość", Kiedrzyńskiego.
Niedziela o g. 3.30 popoł.: „Betleem polskie".
Niedziela wiecz.: „Zabawa w miłość".

TEATR „BAGATELA".

Środa: „Papa" (występ E. Gasińskiego).
Czwartek: „Gobelin", (Premjera. Występ E. Gasińskiego).
Piątek: „Gobelin", (występ E. Gasińskiego).
Sobota popoł.: „Papa", (wyst. E. Gasińskiego).
Sobota wiecz.: „Gobelin", (występ E. Gasińskiego).
Niedziela popoł.: „Sublokatorka", (występ E. Gasińskiego).
Niedziela wiecz.: „Gobelin" (występ E. Gasińskiego).

TEATR MIEJSKI OPERA I OPERETKA.

Środa: „Bajadera", (występ H. Miłowskiej i F. Kuligowskiego.
Czwartek. „Madame Butterfly", (występ Adama Dobosza).
Piątek: „Bajadera".
Sobota: „Cyganerja", (wyst. Adama Dobosza).

Z sali sądowej.

Ułaskawienie skazanego na śmierć.

Przed Trybunałem sądu doraźnego stanęli dzisiaj, oskarżeni o zbrodnię rabunku Fr. Dzierwa lat 35, Ignacy Szmalcer l. 21. i Jan Gęborski, l. 21. Wszyscy z Byczyny, pow. Chrzanów, której dopuścili się na małżonkach Kuchtach w Zalesiu, we wrześniu br. Czwarty uczestnik napadu Patel, został w zeszłym tygodniu skazany, przez sąd doraźny wojskowy na karę śmierci, następnie jednak ułaskawiony.

Trybunałowi przewodniczy s. s. o. Pawlik, notują sędziowie: Drozdzikowski, Kaczmarski i Konopacki, oskarża prok. Gniewosz.

Oskarżeni przyznają się do zarzucanej im zbrodni i opowiadają szczegółowo okoliczności, wśród których napadu dokonali.

Jako świadkowie zeznają Kuchtowie, oraz Pytel, którego pojawienie się z kajdankami na ręku w silnej asystencji wojskowej, robi na widzach wielkie wrażenie.

Po wywodach prokuratora i obrońców, trybunał ogłosił po naradzie wyrok skazujący Dzierwę (adw. Dr. Rosenzweig) na karę śmierci przez rozstrzelanie, zaś Szmalcerza (adw. Dr. Lewartowski) i Gęborskiego (adw. Dr. Weber) po 10 lat więzienia.

Trybunał postanowił jednogłośnie wraz z prokuratorem przedstawić Dzierwę do łaski P. Prezydentowi Rzeczypospolitej i na skutek telefonicznego połączenia się z Belwederem przyszło w ciągu godziny ułaskawienie.

Giełda krakowska

16. stycznia 1923 r.

Ruch na giełdzie krakowskiej w dalszym ciągu silny, przy stałej tendencyi zwyżkowej.

Rynek walutowy w pewnem osłabieniu, przedewszystkiem wskutek małej podaży. Marka niemiecka spadła na 1.85, pod koniec giełdy oferowano ją jeszcze taniej.

Płacono w Krakowie za

Dolary	
Franki francuskie	
„ belgijskie	
„ szwajcarskie	[illegible]
Funty angielskie	
Marki niemieckie	1·85
Korony austryackie	35—38
„ [illegible]	820 -832
Floreny holendersk	
Włoskie	

Akcye Tow. handl. i [illegible]	[illegible]	[illegible] żądano	transakcye
Polskie Tow. hand.	3200	5700	3250—5500
Pharma	17000	21000	17500—20500
Polski Glob	950	1050	1000—1025
Żegluga polska	550	655	600
Zieleniewski	60000	66000	62000—65000
Parowozy	9500	12000	9600—11500
H. Cegielski	90000	105000	90000-105000
„Trzebinia"	34000	38000	34000—38000
[illegible]	6000	7000	6500
[illegible]	66000	71000	65000 71000
Siersza	60000	65000	64000—65000
„Tepege"	38000	44000	40000-43000
Polska nafta	6500	11500	6500—11200
Kabus	7000	12000	7500—12000
Chodorów	78000	85000	80000—84000
Elektrownia Siersza	7000	10500	7000—100 0
Automotor	3000	3500	3500
Ćmielów	60000	65000	62000—65000
Strug	8000	10000	8500—9500
Impex	400	500	450
Bank Zw. Spółek	13000	18000	13000—18000
„Milionówka"	1600	1700	

Giełda warszawska. Waluty. Dolary St. Zj. sprzedaż 25750, kupno 25500.

Giełda w Zurychu. Berlin 0.0358 Holandya 210½, Nowy York 531½, Londyn 24.31, Paryż 33.20 Medjolan 26.10, Bruksela 33.10, Kopenhaga 105½ Sztokholm 143, Chrystjania 98½, Madryt 83.15, Buenos Aires 193½, Praga 14.81, Budapeszt 0.20¼ Bukareszt 2.95, Belgrad 5.30, Sofia 3.60 Warszawa 0.02¼, Wiedeń 0.0075, Austr. kor. stemp. 0.0076.

Wiedeń. 16. stycznia (Tel. wł. U) Marka niem. w Zurychu spada w dalszym ciągu, w Berlinie płacono dzisiaj za dolar 15.600 m., funty szterl. 70.000 marek.

AKCYZA OD CUKRU NIEZMIENIONA. Ministerstwo skarbu podaje do wiadomości: Wobec ukazujących się w pismach codziennych notatek o zamierzonej rzekomo w najbliższym czasie podwyżce akcyzy od cukru, ministerstwo skarbu wyjaśnia, że podwyżka taka wskutek wygaśnięcia z dniem 31 grudnia 1922 r. mocy obowiązującej ustawy z dnia 4 sierpnia 1922 r., mogłaby nastąpić jedynie w drodze ustawy sejmowej. Jednakże należy zaznaczyć, że ministerstwo skarbu do dziś dnia podobnego projektu Sejmowi nie przedłożyło.

TELEGRAMY.

Rada ministrów.

Warszawa, 16 stycznia. (Tel. wł. Z). Najbliższe posiedzenie rady ministrów odbędzie się we czwartek. Na posiedzeniu tem ustalony będzie ostateczny tekst exposé prezydenta ministrów, które wygłosi w Sejmie i Senacie.

Program prac sejmowych.

Warszawa, (AW.) Konwent seniorów na dzisiejszym zebraniu opracował **program prac sejmowych na nadchodzący okres.** Postanowiono, że w pierwszym okre-

sie sejm zajmować się będzie przedewszystkiem sprawami skarbowemi, następny okres poświęci kwestji budowy samorządu poczynając do gmin aż do województw, a w trzecim okresie zajmie się ustawą mającą na celu wykonanie Konstytucji. Uchwalono, że sejm pracować będzie okresami dwutygodniowemi, po których będzie następowała tygodniowa przerwa, zarówno dla plenarnych posiedzeń jak i dla komisyj, podczas których posłowie będą mogli się zająć sprawami wyborczemi i osobistemi. Następnie Konwent seniorów uchwalił podzielić komisję skarbowo budżetową na dwie komisje: skarbową i budżetową.

Wybór prezydjum Rady Naczelnej Zw. Lud. Narod.

Warszawa. (PAT.) Gazeta Poranna donosi: Wczoraj odbył się zjazd Rady Naczelnej Związku Ludowo-Narodowego, na którym dokonano wyboru prezydjum Rady Naczelnej i Zarządu głównego. Prezesem rady naczelnej wybrany został poseł **Stanisław Grabski,** na wiceprezesów wybrani zostali senatorowie **ks. Bolt, Masłarys i Zdanowski, oraz poseł Zamorski.**

Dymisja wicem. Fajansa.

Warszawa. (PAT.) Prasa [illegible] podaje, że p. wiceminister skarbu Dr. Wacław Fajans złożył w dniu wczorajszym na ręce p. ministra Grabskiego podanie o dymisję.

Nowy poseł japoński w Warszawie.

Warszawa. (PAT.) Kurier Poranny dowiaduje się, że posłem japońskim w Warszawie na miejsce p. Yamawaki został p. **Ito,** sekretarz poselstwa japońskiego w Wiedniu. Nowy poseł japoński ma przybyć do Warszawy w najbliższych dniach.

O definitywne załatwienie sprawy Jaworzyny.

Nota rządu polsk. do Rady ambasadorów.

Warszawa. (AW). „Kurjer Poranny" donosi, że w tych dniach rząd polski wysłał do rady ambasadorów notę, w której domaga się, **aby sprawa Jaworzyny była ostatecznie i nieodwołalnie załatwioną** w terminie poprzednio wyznaczonym, to jest **na wiosnę.**

O przewalutowanie sum, należnych skarbowi.

Warszawa. (Tel. wł. Z.). Do laski marszałkowskiej wpłynął wniosek ustawy o przewalutowaniu sum należnych skarbowi państwa. Wszystkie sumy będą w ten sposób przewalutowane, że będzie trzeba pokryć różnicę kursu walutowego między dniem, w którym zapadała płatność, a dniem, w którym suma wpłacona będzie do kasy państwa.

O pomoc dla osadników kresowych.

Warszawa. Klub poselski polskiego stronnictwa ludowego, złożył na na dzisiejszem posiedzeniu Sejmu szereg wniosków nagłych, między innemi wniosek **w sprawie przyznania nadzwyczajnego kredytu na pomoc dla osadników kresowych,** oraz wniosek w sprawie **przedłożenia w okresie 30-to dniowym projektu upaństwowienia lasów prywatnych.**

Sprawa wprowadzenia waluty polskiej na Śląsku.

Warszawa, (AW). Ministerstwo Skarbu rozważa obecnie techniczną stronę kwestji **wprowadzenia waluty polskiej, tymczasowo jako równorzędnego środka płatniczego z marką niemiecką na Górnym Śląsku.** Sprawa ta jednakże nie może być całkowicie uregulowana do czasu dokonania niezbędnych przygotowań, między innemi **zaopatrzenia tamtejszych urzędników.**

Mieszkańcy pasa neutralnego zwracają się o pomoc do Ligi Narodów.

Wilno. (AW). Wobec napadu, dokonanego 8-go b. m. przez regularne wojska litewskie na wieś Awizańce w pasie neutralnym, mieszkańcy tej wsi na zebraniu gromadzkiem postanowili **zwrócić się o pomoc do Ligi Narodów** i sporządzili odpowiedni dokument w postaci protokółu o przebiegu napadu i rabunkach, dokonanych przez Litwinów, aby spowodować w ten sposób szybsze zajęcie się sprawą pasa neutralnego.

Wielkie demonstracye w Wiedniu.

Wiedeń, dnia 16 bm. PAT. Tuż przed południem odbyła się demonstracja bezrobotnych, przyczem **przyszło kilkakrotnie do mniejszych starć z policją, która zbombiła [illegible] gumowe.** O godz. [illegible] wszystko uspokoiło.

Wiedeń. (AW) We Wiedniu odbyło się wielkie zebranie bezrobotnych, którzy zebrali się w poszczególnych okręgach miasta, a następnie ruszyli w zwartym pochodzie pod ratusz. Bezrobotnym chodziło o podwyższenie zasiłków, jakich udziela im rząd w wysokości 150.000 koron. W pochodzie, który ruszył pod ratusz, niesiono tablice z napisami: „Chleba i pracy! nasze dzieci głodują!" Wśród bezrobotnych z 5-go okręgu niesiono takie **szubienicę,** który jednak na żądanie policji usunięto. Gdy tłum doszedł do ratusza, rozległy się wrzaski, zwłaszcza na sprzeciwienie. To dało powód do zaniepokojenia, a gdy policja starała się interwenjować, tłum usiłował wedrzeć się do ratusza, tak, że tylko z trudem udało się policji powstrzymać zebranych od wyłamania. Jeden z przewodniczących został wśród zamieszania **pobity do krwi.** Ogółem policja 52 przyszło do nowych starć [illegible] i starć między tłumem a policją. Grupa demonstrantów udała się pod parlament, gdzie demonstrowała.

Okupacya Zagłębia Ruhr.

Wiedeń. (AW). Z Londynu donosi „Neue Freie Presse": Sprawozdawca „Petit Parisien" dowiaduje się z Essen ze strony miarodajnej, że **najwyższy urzędnicy [illegible] nowe wskazówki ale Niemców z tego powodu, że Francuzy nie dostarczają już węgla reparacyjnego.** [illegible] według sprawozdania [illegible], gdy [illegible] od Niemców otrzymywał węgiel tylko na zasadzie umowy lepszej, Francuzi zaś chcą tylko pokrywać koszta produkcji i płacić [illegible], wobec czego przyjdzie prawdopodobnie do zerwania porozumienia między właścicielami kopalń a [illegible].

GROŹNA OKUPACJA.

Essen. (PAT). Havas. Wobec zatrzymywania wszystkich dostaw węgla, rząd techniczny [illegible] od jutra **rekwizycje węgla.** [illegible]. Przy akcji tej **nie będzie tolerowana żadna próba akcji lub [illegible].** [illegible] komisji w okręgu Zagłębia Ruhry. Komisja kontrolna przypomina, że od trzech miesięcy nie dostarcza żadnego [illegible] węglowego.

Paryż. (PAT). Havas. Wedle doniesienia [illegible] odmowy [illegible] węgla na 24 godzin. **Wojska francuskie i belgijskie wmaszerowały dziś do Dortmundu.**

STARCIA I DEMONSTRACJE ANTYFRANCUSKIE W BOCHUM.

Bochum. PAT. Przyszło do poważniejszych starć. Tłum demonstrował śpiewając niemieckie pieśni wojenne i wreszcie **obrzucił posterunki Francji.** Z tłumu [illegible] na żołnierzy. **Komendant oddziału był zmuszony użyć broni.** Trzy osoby zabite.

AMERYKA NIE WMIESZA SIĘ DO SPORU.

Waszyngton, 16 stycznia (Tel. wł. U.) Prezydent Harding nie zgodził się na podział Niemców w sprawie okupowania Ruhry. Nie uczynił również żadnego kroku, któryby można komentować jako wmieszanie się Ameryki do sporu [illegible].

STRAJK PROTESTACYJNY ZAKAZANY.

Essen. PAT. Władze okupacyjne francuskie wydały zakaz urządzania demonstracyj protestacyjnych. Urządzenie **strajku protestacyjnego, zapowiedzianego na poniedziałek, został zupełnie zakazany.**

RZĄD NIEMIECKI NIE CHCE MÓWIĆ Z FRANCJĄ.

Wiedeń. PAT. „Neue Fr. Presse" donosi z Berlina: Rząd Rzeszy oświadczył, że **nie będzie pertraktował z Francją i z Belgją, lecz tylko z** całą ententą.

Rada ambasadorów a zajęcie Kłajpedy.

Warszawa (AW). Korespondent „Rzeczpospolitej" w Paryżu, rozmawiał z jednym z członków rady ambasadorów, który oświadczył mu, że **rada ambasadorów nie pozwoli się postawić wobec faktu dokonanego,** i że podobnie [illegible] Kłajpedę Litwie, są zupełnie fałszywe.

Sytuacja w Kłajpedzie.

Kłajpeda. (PAT). W mieście utrzymała [illegible] oddziały litewskie. Oddziały francuskie w koszarach **nie zostały zaatakowane.** Między [illegible] a oddziałami litewskimi panuje milczący **pokój.** Utrzymanie [illegible] neutralne.

Kłajpeda. (PAT). Potwierdzają wiadomość, że na pomoc [illegible] litewskiej wkroczyły [illegible] ochotników. Sytuacja [illegible] załogi francuskiej niezmieniona.

Los mh. Kłajpedy.

Warszawa. (AW). Telegramy nadchodzące z Kłajpedy, które funkcjonowały w czasie walk, a nawet podczas zajęcia miasta [illegible] po zajęciu, kiedy panował już zupełny spokój. Z ostatnich [illegible] wiadomo, że dyrektor Banku Krajowego w Kłajpedzie Gross, został ranny kulą w głowę w chwili gdy wyglądał przez okno. Co się zaś tyczy [illegible] w Kłajpedzie, to wiadomo, że do ostatniej chwili zachowali się w swoich koszarach.

Krążownik angielski w Kłajpedzie.

Warszawa. (AW). Według informacyj nadeszłych do Warszawy 15 b. m. **zawinął do Portu Kłajpedy krążownik angielski.** [illegible] również przybycia [illegible] oraz dalszych [illegible]. Według ostatnich wiadomości, załoga francuska [illegible] w koszarach.

Zdobycze Litwinów.

Warszawa. (AW). „Rzeczpospolita" w depeszy z Berlina donosi, że powstańcy litewscy [illegible], w której oznajmiają, że zdobyli podczas walk w Kłajpedzie [illegible], jedna karabin maszynowy, oraz wzięli do niewoli jednego fryzjera i 50 policjantów [illegible]. Mieszkańcy Kłajpedy wystosowali protest, w którym oświadczają się przeciwko pogwałceniu swoich praw [illegible] przez regularne i nieregularne wojska litewskie.

Pyche z Prus Wschodn. na czele „powstańców" litewskich.

Warszawa. (AW). Na czele 1. sw. [illegible] w Kłaj. [illegible] Gegrulel, [illegible] z Prus Wschodnich, [illegible], znany przewódca „O Litwie" i [illegible] w [illegible]. W czasie okupacji niemieckiej na Litwie był on **doradcą [illegible] Komendanta niemieckiej.** W czasie [illegible] swoją [illegible] wybitnie antypolskim.

Bezpodstawne alarmy niemieckie.

Warszawa 16 stycznia (Tel. wł.) **W związku** z zwiększeniem się [illegible] na okupacji Ruhry, prasa niemiecka alarmuje, jakoby rząd polski zamierzał wysłać [illegible] przez Kowieńskie do Prus Wschodnich przez polskie [illegible]. [illegible] wiadomości tendencyjne [illegible] w [illegible] tle oparte na żadnych podstawach.

Zostatnich chwil.

„Józef Piłsudski" w Kłajpedzie.

Gdańsk (Tel. wł.) **Do Kłajpedy przybył jak torpedowiec polski „Piłsudski" z pułk. Trzeszczą na pokładzie. W mieście panuje spokój.** Litwini opanowali tylko środek miasta i dworzec. Jak stwierdzono wśród [illegible] **znajdują się oficerowie regularnej armii litewskiej.**

Z SEJMU.

Warszawa. (Tel. wł.) Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu uchwalono wniosek o wmurowanie w gmachu Sejmu tablicy poświęconej ś. p. Prez. Narutowicza.

Do laski marszałkowskiej odesłano wniosek o pociągnięcie do odpowiedzialności karnej ś. p. [illegible] za obrazę czci ś. p. [illegible] za nieposzanowanie władz. Na początku posiedzenia zakomunikował marszałek pismo parlamentu belgijskiego z kondolencyą z powodu śmierci ś. p. Narutowicza.

Odbito w drukarni „Ilustrowanego Kuryera Codziennego" w Krakowie — pod zarządem Feliksa Korczyńskiego